https://nrat.ukrintei.ua/en/vyshha-osvita-maye-oczinyuvaty-ne-rezultat-a-proczes/

ВИЩА ОСВІТА МАЄ ОЦІНЮВАТИ НЕ РЕЗУЛЬТАТ, А ПРОЦЕС

На сайті Times Higher Education опубліковано статтю П. Варнестала «Оцінювання потребує розвитку: що означають процес і недосконалість для вищої освіти».

У ній автор говорить про необхідність перепроектування системи оцінювання у вищій освіті і про те, як підтримати навички молодих людей критично мислити й аналізувати інформацію. Він говорить: ГШІ виявив те, що вища освіта приховувала десятиліттями, а саме – одержимість кінцевим продуктом. Ідеальний твір став «золотим стандартом», але тепер його може згенерувати машина, витративши на це лічені секунди, причому вона ніколи не читала тексти, не боролася з невизначеністю і взагалі нічого не вивчала. Велика мовна модель може це робити на відповідний запит, але це не є інтелектуальним досягненням. Не можна припускатись помилки й плутати форму зі змістом, стилістично гарний текст з його глибоким розумінням, а продукт – з навчанням. Автор статті пропонує встановити рамки: коли ми заохочуємо використання штучного інтелекту і як ми будемо оцінювати мислення студентів. Дизайнерські дисципліни вже

роблять це, запроваджують критичні сесії замість перевірки. Варнестал говорить: оцінюйте траєкторію, а не артефакт; оцінюйте виправлення, а не подання; оцінюйте якість мислення, а не відшліфованість результату. Слід робити ітеративну роботу обов'язковою та оцінювання еволюції освітнього досвіду студента. Тепер чернетки – не символічна паперова робота, а демонстрація пройденого шляху. Попросіть учнів виконати кілька ітерацій для досягнення кінцевого результату та винагородіть концептуальний рух через переформулювання (як студенти переосмислюють проблему або змінюють кут свого дослідження), реакцію студентів на критику, зроблені уточнення та наведені обґрунтування. Звісно, студенти можуть створювати чернетки за допомогою ГШІ, але ілюзія руйнується, коли чернетки супроводжуються критичними обговореннями, контрольними пунктами в аудиторії, персоналізованими раундами зворотного зв'язку або короткими усними поясненнями. Робота, створена штучним інтелектом, переосмислюється у той момент, коли викладачі спостерігають за публічним мисленням в аудиторії. Треба переглянути підходи до семінарів, які стали звичними церемоніальними заходами з начебто перевірки успішності. Студенти представляють слайди, викладачі кивають, і всі знають, що справжня оцінка буде винесена пізніше, оскільки семінари рідко роблять дійсні міркування студентів видимими. Сесії критичного обговорення мають значення і вони повинні стати простором, де аналізуються незавершені роботи, вивчаються невдачі та визначаються наступні кроки. Коли критика має значення, студенти ставляться до неї серйозно. Інструктаж для кожного завдання та рефлексія можуть закріпити освітній прогрес. Отже, слід спочатку оцінювати шлях навчання, а вже потім – продукт. Оцінювання може бути таким: 50–70 % – процес, ітерація, рефлексія; 50-30 % – остаточний артефакт. Бездоганний кінцевий результат без належного оцінювання історії його створення зараховується як невдача. Справжню вагу в оцінюванні має задокументований процес, а не відшліфований кінцевий результат, адже так студенти розкривають своє справжнє мислення. Викладач має практикувати те, чого навчає, обговорювати невдалі чернетки, заохочувати ризики, віддавати належне продуктивним невдачам. Звісно, це суттєво збільшує робоче навантаження викладачів, коли виникає «більше чернеток» та «більше критики», – додаткове обговорення, усні пояснення, коментарі, розшифровка підсумкових робіт, розслідування порушень. Питання не в тому, чи може собі це дозволити університет. А в тому, чи може ЗВО дозволити собі продовжувати оцінювати лише кінцевий продукт, який не показує набуття знань студентами. Освіта ніколи не була фабрикою ідеальних результатів. Студенти навчаються через досвід, чернетки, виправлення, перезапуск. ГШІ просто позбавив нас ілюзії, що ідеально сформульоване есе може замінити весь процес його підготовки. Якщо ми цінуємо навчання, система оцінювання має бути іншою, вона має вийти за рамки оцінювання остаточного результату та зосередитись на процесі мислення.

Детальніше: https://qrpage.net/qr/9VFwm

Фото: pixabay.com

#НРАТ_Усі_новини #НРАТ_ШтучнийІнтелект #НРАТ_Науковцям_новини #НРАТ_Освітянам_новини #НРАТ_TimesHigherEducation

2025-12-24

Інформація з офіційного вебпорталу Національного репозитарію академічних текстів